

zavne nezmožnosti vsi gospodarski viri izrpani in ker sta nam Ogrska in Češka povrh se zanikali svoja življenska sredstva, presoja se stvar s čisto drugega stališča. Danes velja edino le beseda mir, trdna, stalna ureditev naše bodočnosti in politične pripadnosti ter poravnava z drugimi avstrijskimi narodi in oskrba z živežem. Najpoglavitejšje in najnujnejše je sicer življensko vprašanje, ker, če vsi skupaj prej gladu poginemo, ne rabimo več nobene mednarodne poravnave in tudi nobenega mirovnega zaključka. Vsem tem porazom se pridružuje glad, najhujše gorje, ki nas nezadržljivo vedno bolj zasleduje in ki je postal v mestih alpskih dežel že grozna strahota . . .

Evropa, ta biser svetovne zemeljske kroglje izgubila je svoj blešč in je kakor lučna lučica otemnela v pesti prekmorskih denarnih mogotcev, ki edini diktirajo sedaj o njenih usodah. Ta Evropa je danes obsojena na življenje in smrt in osrednjim velesilam se je kljub vsem vojaškim zmagam, kljub temu, da stoji naše armade z orožjem v roki še vedno na sovražni zemlji, s silo ponudila časa političnega in gospodarskega samomora, katero so hoteli ali nehote morale sprejeti.

Ojačiti in vzdriniti se je treba iz osupljene omamljenosti, izogaiti se trnjevih potov in stopiti srčno na gladko in soleno pot svobodne sreče. Ker so kocke za usodo Avstrije že padle in ker smo zaman vstrajali v boju za nerazdeljivost starozgodovinskih kronovin Avstrije, vstrajajmo sedaj z vso vneto in gorečnostjo ter odločni na novo odkazani nam poti, ker tako nam je za dobro ali slabo naše bodočnosti usoda že določila . . .

Upajmo, da iz nove dobe vzklije tudi novo življenje . . .

Mirovno gibanje.

Nacrč nemškega odgovora Wilsonu.

K. B. Dunaj, 18. oktobra. Berlinski poročevalec lista „Abend“ poroča: Nacrč nemškega odgovora na Wilsonovo noto vsebuje to-le točke:

1. Poostreana vojna podmorskih čolnov se ustavi.
2. Vojaška rasdejanja v opustošenem ozemlju se bodo omejila na najpotrebnejše.
3. Osební režim v Nemčiji se bo de popolnoma odstranil.
4. Prosi se, da se naznani celoten obseg vojnih ciljev ententnega programa.

Papež Wilsonu.

„Associated Press“ poroča iz Rima: Papež se je obrnil do predsednika Wilsona in izrazil nado, da bo njegov izvireni duh, njegova premisljena sodba in njegovo močno človeško čustvo omogočilo predsedniku, da dobi rešitev, ki bo zadovoljila obe stranki.

Izgledi za mir.

Bern, 19. oktobra. V tukanjih političnih krogih presojajo danes izgleda za mir bistveno bolj ugodno. Splošno je mnenje, da bodo prihodnje note razpravljale o podrobnostih in da vstraja predsednik Wilson kljub pritisku Anglije in Francije na svojem stališču, da hoče doseči sporazumni mir.

Frankfurt a. M., 19. okt. „Secolo“ poroča, da je Sonnino izjavil, da računa s sklepom miru do spomladi.

Rotterdam, 19. oktobra. Iz Londona poročajo, da se je izrekel angleški vojni kabinet soglasno za separatno obravnavanje vprašanja premirja in vprašanja miru. Vojni kabinet odklanja poseganje v območje Haiga in Focha. Glede vprašanja premirja je ententa nepopustljiva, pač pa bi bila pripravljena, popustiti v mirovnem vprašanju.

Genf, 19. oktobra. „Humanite“ pišejo: Če sedaj ne pride do miru, lahko traja vojna še leta. Desti se je govorilo o porazu Nemcev. Prav tako, kakor se bodo znali Nemci še leta in leta braniti. Zato je treba hiteti, sicer ne pogine samo sovražnik, marveč cela Evropa v morju krvi.

Francoska ni več za gospodarsko vojno.

Basel, 19. oktobra. Pariški „Temps“ poroča, da je francoski kabinet načeloma sprejel Wilsonov predlog, ki vsebuje proklamacije zahteve, da naj se nadaljuje proti Nemčiji po vojni gospodarska vojna.

Cesarjev manifest.

Mojim zvestim avstrijskim narodom!

Odkar sem zasedel prestol, stremim neomajno za tem, da bi vsem svojim narodom priboril zaželjeni mir ter narodom Avstrije kazal poti, po katerih bi brez zaprek in sporov blagovito razvili moč svoje narodnosti in jo mogli uspešno uporabljati za svojo duševno in gospodarsko blaginjo.

Strahna borba svetovne vojske je doslej ovirala mirovno delo. Junaštvo in zvestoba, požrtvovalno prenašanje nadlog in stisk, vse to je v tem hudem času zmagovalno branilo domovino. Težke vojne žrtve so nam morale zagotoviti častni mir, na čigar pragu, z božjo pomočjo, stojimo danes.

Sedaj se je treba nemudoma lotiti obnovitve domovine na njenih prirodnih in zagatadelj najzanesljivejših temeljih. Želje avstrijskih narodov je treba pri tem skrbno spraviti v sklad in jih izpolniti.

Odičen sem, to delo ob svobodnem sodelovanju Svojih narodov izvesti v duhu onih načel, ki so jih zvezni vladarji v svoji mirovni ponudbi sprejeli za svoje.

Avstrija naj postane po volji svojih narodov zvezna država, v kateri tvori vsako narodno pleme na ozemlju, kjer je naseljeno, svojo lastno državnost.

V združitve poljskih ozemelj avstrijskih z neodvisno poljsko državo se s tem nikakor ne posega.

Tržaško mesto s svojim okolišem dobi po želji svojega prebivalstva posebno stanje.

Ta nova uredba, ki se nikakor ne dotika celovitosti dežel ogrske svete krone, naj vsaki narodni posamezni državi zajamči njeno samostojnost. Uspešno pa bo tudi ščitila skupne koristi in jih uveljavljala povsod ondi, kjer je skupnost življenska potreba posameznih državnosti. Zlasti bo treba združitve vseh moči, da se po pravičnosti in primernosti uspešno rešijo velike naloge, ki izvirajo iz vojnih posledic.

Dokler ta procesna ne bo zakonito izvedena, ostanejo sedanje naprave za varstvo splošnih koristi neizpremenjeno veljave. Moji vladi je naročeno, da nemudoma pripravi vsa dela za obnovitev Avstrije.

Do narodov, na katerih samoodločbi bo osnovana nova država, se obračam s pozivom, naj pri velikem delu sodelujejo z narodnimi sveti, ki naj — sestavljeni iz državnih poslancev vsakega naroda — uveljavljajo koristi narodov med seboj kakor tudi v občevanju z Mojo vlado.

Tako naj naša domovina, utrjena po slogi narodov, ki jih oklepa, kot sveza svobodnih narodov izide iz vojnih viharjev.

Vsemogočni naj blagoslovi naš trud, da bo veliko mirovno delo, ki ga gradimo, na srečo vsem Mojim narodom.

Na Dunaju, dne 16. oktobra 1918.

KARL m. p. HUSSAREK m. p.

Ob istem času se obrača Veličanstvo na armado in mornarico takole:

Povelje armadi in mornarici!

Po željah vseh narodov Avstrije se bodo ti strnili v narodne države, združeni v eni zvezni državi. Na ta način se bodo po eni strani odpravile ovire, ki so obstajale v skupnem življenju narodov, po drugi strani pa naj se v bodoče odpre enotnemu delovanju za blagor lastnega naroda in domovine neovirana in prosta pot.

V tem pomebnem trenutkih se obračam na armado in mornarico. V Vaših vrstah sta zvestoba in edinstvo vedno neločljivo družili vse narode med seboj in z Menoj.

Neomajno je Moje zaupanje, da bo duh zvestoba in edinstva, ki se je od nekdanj in tudi sedaj popolnoma izkazal, živel trdno dalje. Hočemo ga ohraniti in bodi novim državam Avstrije najdragocenajša dedščina, njim in Meni v korist in blagor; v to pomozí Bog!

Schönbrunn, 17. oktobra 1918

KARL m. p.

Politični utrinki.

Angleži o manifestu cesarja Karla.

Angleško časopisje piše — koraj brez izjeme, da je izšel manifest cesarja Karla prepozno. „Times“ navajajo želje Poljakov, Čehov, Jugoslovanov, Romunov in Italijanov in pravijo, da se želje narodov ne skladajo z nadaljnjim obstojem monarhije Habsburžanov.

Ententa za popolno samostojnost Češke države.

Kakor listi poročajo, se je izrazila ententa za popolno ločitev Češke od Avstrije.

Tudi Ogrska se naj razdeli.

Berlin, 21. oktobra. „Lokalanzeiger“ poroča iz Genfa: Poročila zanesljivih angleških in francoskih virov pravijo, da je razdelitev Ogrske ena izmed neomajnih točk programa ameriških strank, zlasti levice, ter da se stranke s tem sklicujejo na neodolno vlogo Ogrske ob izbruhu svetovne vojne.

Jugoslovanski državni program.

Narodni svet Jugoslovanov zahteva zjedinenje celokupnega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov na vsem njihovem etnografskem teritoriju brez osira na pokrajinske in državne meje v eno samo edinstveno in popolnoma suvereno državo. Nadalje zahteva biti zastopan na mednarodni mirovni konferenci in odklanja valed tega nacrt podan v avstrijskem cesarskem manifestu in smatra, da se more s sprejetjem vseh teh načel zagamčiti trajen mir med narodi. Zagotavlja tudi po občin našelih demokracije vsem drugorodnim manjšinam v državi Slovencev, Hrvatov in Srbov svobodni razvoj in sosednim državam trgovinsko-prometni d.hod do morja.

Nemško-avstrijska država.

Sklepi nemškega narodnega zbora.

Dunaj, 21. oktobra. Pozno popoldne se je sešel v nižje-avstrijski deželni zbornici nemški narodni zbor. Predsedoval je državni poslanec dr. Waldner. Na njegov predlog so sklenili, da bodo uporabljali, dokler ne sklenejo lastnega poslovnika, poslovni red poslanske zbornice. Izvoljeni so bili trije predsedniki: poslanci Dinghofer, Seitz in Fink. Seitz je prevzel predsedstvo. Po njegovem govoru so navdušeno in soglasno sprjeli skupni sklep, v katerem izrekajo odločnost nemškega naroda v Avstriji, da svoj bodoči red sam določi, da ustanovi samostojno nemško-avstrijsko državo in urdi svoje razmerje do drugih narodov potom svobodnih dogovorov z njimi. Nemško-avstrijska država zahteva teritorialno oblast nad celokupnim nemškim naselbinskim ozemljem, posebno tudi v sudetskíh deželah. Vsaki pripojitvi ozemelj, na katerih prebivajo nemški kmetje, delavci in meščani, drugim narodom, se bo nemško-avstrijska država upirala. Dohod nemškega naroda do Jadranskega morja se zagotovi potom dogovorov z drugimi narodi. Dokler se ne snide na podlagi splošne in enake volilne pravice izvoljeni ustavodajni narodni zbor, ki bo določil ustavo nemško-avstrijske države, bo zahtevala nemški narod v Avstriji celokupnost nemških državnih po-

slancev kot začasni narodni zbor za Nemško-Avstrijsko. Ta naj zahteva pravico zastopanja nemškega naroda v Avstriji na mirovnih pogajanjih, da vodi pogajanja z drugimi narodi o prenosu uprave na nove države in o novi ureditvi odnosov z narodi ter da osnuje zakonodajo in izvršilno oblast. Za rešitev teh nalog je zbor izvolil 20-članski izvršilni odbor z nalogo, da poda predloge o ustavi nemško-avstrijske države. Izvršilni odbor so pooblastili, da v pokritje stroškov, ki bodo potrebni za izvršitev gornjih nalog, najame posojilo. Končno izraža predlog pripravljenosti poslancev nemškega naroda, da na še obstoječem ustavnem temelju sodelujejo za izvedbo tistih odredb, ki so potrebne, da se zagotovi pravno in gospodarsko življenje, dokler nove vlade ne prevzamejo vseh državnih obveznosti.

Nato so podali zastopniki strank svoje izjave. Dr. Adler je izjavil v imenu nemških socialnih demokratov, da hočejo v narodnem zboru složno vršiti svojo dolžnost, ne da bi se pri tem odpovedali načelom socialne demokracije. Prečital je izjavo, ki pošilja slovarskim in romanskim sodrugom bratski pozdrav in izraža pripravljenost, da se združijo z drugimi narodi pod sprejemljivimi pogoji v svobodno zvezno državo. Če bi pa drugi narodi tega ne hoteli, bi se morala nemško-avstrijska država pridružiti Nemčiji kot posebna zvezna država.

Nazadnje so sklenili naznaniti ustanovitev nemškega narodnega zbora avstrijski in skupni vladi, avstrijskim narodom in inozemstvu.

Amerikanci — gospodarji Balkana.

Berlin, 20. oktobra. Ob času, ko je bil Radoslavov še ministerski predsednik, se je izjavil napram sodruku „Regensburger Anzeiger“ sledeče: Kot politik, sodim, sem opravil. To sveti kot utopija, pa moram vam že danes zatrditi, da bo na Balkanu Amerika gospodar. Vam nekoliko več, kakor časopisi in vam moram že danes izjaviti, da se bo donavsko vprašanje rešilo s pomočjo Amerike. Ogrska in Bolgarska naj nikar ne zamudita skupno z Ameriko zasledovati dobro donavsko politiko.

Vojna.

Avstrijske uradne poročila od četrtka.

K.-B. Dunaj, 17. oktobra. Uradno se danes razglasa:

V Sedmih občinah so bili italijanski sunki zavrženi.

V Albaniji odrgali so se severno Tirana boji zadnjih čet.

Srbi prodri so do zapadne Morave. Njih napadi vzhodno od Kruševaca so bili zavrženi.

Šef generalštaba.

Nemške uradne poročila od četrtka.

K.-B. Berlin, 17. oktobra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armadna skupina prestolonaslednika Rupprechta. Na bojišču vzeli smo našo fronto v črto vzhodno od Thorhout-Coolcamp Ingelminster in v zvezi s tem za Lyso nazaj.

Po najmočnejšem ognju na izpraznjeno pokrajino tipal je sovražnik na naše nove postojanke nazaj. Obojestransko od Coolcamp napadel je sovražnik z močnimi silami pri Thorhoutu in Ingelminster v delnih sunkih. Tudi proti fronti ob Lysi pri Kortryku in Menin vodil je ljute napade. Sovražnik bil je povsod zavržen.

Proti naši novi fronti sledil je sovražnik včeraj do črte Capinghem-Allennes-Le Marais-Caroin Cignies. — Ob Selle-odseku vrnil je nasprotnik pri Hausy v naše črte. Kolesarski bataljoni vrgli so sovražnika v protinapadu nazaj in so mu izrgali zopet staro pozicijo. Obstreljevanje mesta Denain po an-

gleški artiljeriji se nadaljuje in je povzročilo nadaljne žrtve med francoskimi prebivalci in begunci.

Armadna skupina nemškega prestolonaslednika. Ob fronti na Oisi časa artiljerijski boji. Ponovni napadi Francozov zavrženi so bili severno-zapadno od Origny. — Ob Aisni in Airi izjalovili so se močni francoski napadi pred našimi novimi črtami severno od Grandpré.

Armadna skupina v. Gallwitz. Vzhodno Airi bili so amerikanski napadi, ki so bili naperjeni proti Champagneulle in Lendres, zavrženi. Oba kraja smo obdržali. Višina južno-vzhodno od Landresa ostala je po menjajočem boju v sovražnikovi roki. Tudi na vzhodnem bregu Maase izjalovili so se ponovni napadi sovražnika. Pri odporu zapadno od Flabasa z oklopnimi vozovi prodirajočega sovražnika odlikovala se je prav posebno prva domobranska divizija.

Južno-vzhodno bojišče. Pred našo novo fronto med Jagodino in Nišem dosegel je sovražnik zapadno Moravo, Kruševac in Aleksinac. Delni napadi, ki jih je vodil iz te črte, bili se zavrženi.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijske uradne poročila od petka.

K.-B. Dunaj, 18. oktobra. Uradno se danes razglasa:

Italijansko bojišče. Zapadno od Garda-jezera, odbili so oddelki tirolskega črnogorskega bataljona 163 en italijanski sunki. — Tudi drugače živahnejša bojovna delavnost.

Balkansko bojišče. V Albaniji nobena večja bojovna podjetja. Na zapadni in v dolini južne Morave izjalovili so se srbski napadi.

Šef generalštaba.

Del Flandrije in Severne Francoske izpraznjeni.

Nemško uradno poročilo od petka.

K.-B. Berlin, 18. oktobra. Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. V zadnjih bojih izpraznili smo dele Flandrije in Francoske z mesti Ostende, Touring, Roubaise, Lille in Douai in zasedli zadajšnje črte. — Med Brugge in Lyso smil je sovražnik včeraj večkrat z močnejšimi silami. Bil je zavržen. Angleške kompanije, ki so vrnile severno od Kortryka čez Lyso, bile so v protinapadu zopet nazaj vržene. Vzhodno od Lille in Douai obstoji le lahka bojovna dotika z nasprotnikom. — Med Le Chateau in Oise se je bitka iz nova vnela. Angleži, Francozi in Amerikanci so skušali pod vstavo ogromnih bojnih sredstev našo fronto zopet predrti. Krajevna vlomna mesta so bila v protisunku zopet očiščena. Med Le Chateau in Aisonville vrnil je nasprotnik na edinih mestih v naše črte. Po menjajočem se boju postavili smo sovražnika pred našo artiljerijo od Le Chateau v Wassigny voščeli cesti, pri Le Valles, Multre in Mennever, kakor severo-vzhodno od Aisonville. Kjer je sovražnik čez te prodiral, vrgli so ga naši v protisunk zopet nazaj. Aisonville in južno tega mejeje črte so bile proti večkratnem napadu sovražnika držane. Tudi popoldan izjalovili so se pred njimi ponovni napadi. Ravno tako ostali so proti Oise-fronti severno od Origny naperjeni napadi brez uspeha. — Ob Aisni nadaljeval je nasprotnik svoje ljute napade vzhodno od Olizy. V trdem boju bil je zavržen. Pruski lovci izvršili so severno Grandpré, Brandenburgerci in Saksonci na vzhodnem bregu Maase uspešna napadalna podjetja.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijske uradne poročila od sobote.

K.-B. Dunaj, 19. oktobra. Uradno se danes razglasa:

Italijansko bojišče. Na številnih mestih gorskih front zelo živahna proizvodvalna delavnost.

Balkansko bojišče. Pred našimi črtami na zapadni Moravi dosogle so zvezne čete zopet dotiko z sovražnikom. Severno od Aleksinaca so bili srbski napadi zavrženi. Dalje vzhodno pripeljala so uspešna podjetja naskočnih čet vjete.

Šef generalštaba.

Nemške uradne poročila od sobote.

K.-B. Berlin, 19. oktobra. Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Med Brugge in Lyso zavrženi smo večkratne sovražne napade. Severo-vzhodno od Kortryka vrgli smo dele nasprotnika, ki so se od zadnjih bojev še na vzhodnem bregu Lyse držali, čez reko nazaj. Južno-zapadno od Kortryka bili se prekoračevalni poskusi preprečeni. Vzhodno od Lille in Douai sledil je sovražnik včeraj do črte Ascq-Templeuve-Flisnes-Marquette. — Med Le Chateau in Oise trajali so ljuti napadi nasprotnika. Jutnovzhodno od Le Chateau vrnil je do Bazuela, v gozdu od Audigny do južnega roba od Wassigny. — Na ostali široki napadalni fronti izjalovil se je naval sovražnik pred in v naših prednjih črtah. Bazuel bil je v naskoku vzet. Pri in južno od Aisonville boreče se čete odbile so tudi včeraj vse napade sovražnika. V večernih urah in ponoči odstavili smo tukaj naše črte od nasprotnika. — Ob Oisi izjalovili so se pri in severno od Origny ponovni napadi sovražnika.

Ob Aisni nadaljeval je sovražnik svoje napade pri Olizy in Grandpré in jih je razširil čez Vouzires proti severu do Vincq in Vandy. Pri Falaise se je na vzhodnem bregu Aisne nastanil. Njegovi poskusi prodirati pod močnim ognjenim varstvom na črte vzhodno Aisne, bili so s protisunkom preprečeni. Med Olizy in Grandpré izjalovili so se ponovni napadi francoskih in amerikanskih divizij pred našimi črtami. — Obojestransko Maase potekel je dan v močnem ognju in majhnih infanterijskih bojih.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijske uradne poročila od nedelje.

K.-B. Dunaj, 20. oktobra. Uradno se danes razglasa:

Na južno-zapadni fronti nobeni posebni dogodki.

V Albaniji izvršila so se naša premikanja brez pomembnega motenja. Obojestransko južne Morave odbiti so bili sunki sovražnika. Zajecar je bil od Srbov zaseden.

Šef generalštaba.

Nemške uradne poročila od nedelje.

K.-B. Berlin, 20. oktobra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. V Flandriji smo v nadaljevanju od dne 18. t. poročana premikanja Brugge, Thielt in Kortryk izpraznili in nove pozicije zasedli. Pred temi so se vršili živahni boji v prednjem polju. Zvečer stal je sovražnik južno-vzhodno od Sluissa na belgijsko-holandski meji, zapadno od Mildegem-Ursel pri Pucke in Markegem. Severno-vzhodno od Kortryka smil je z deli čez Lyso. Južno od Kortryka dosegel je cesto Kortryk-Tournai in je bil sledil obojestransko od Douai, južnovzhodno črte Orchies-Garchiennes.

Na bojni fronti med Le Chateau in Oise nastopil je včeraj odmor. V naših novih črtah na Sambre-Oise-kanalu in ob Oisi stojimo v bojovni dotiki z nasprotnikom. Serre in Souchet-odsek bili so podnevu cilj močnih sovražnih napadov. Severo-vzhodno La Serre od severnega brega Serre k napadu prodirajoči sovražnik zavržen bil je v ognju in v bližinskem boju. Ravnotako izjalovili so se južno od Crecy z močnimi silami peljani napadi v protisunk saksoskih bataljonov. Ob cesti Laon-Marle nastanil se je sovražnik v